فراریان بر صحنه

گروه ادب و هنر| کمی از هیاهوی تئاتر در مرکز شهر اگر دور بشویم به تئاترهایی برمی‌خوریم که در گوشه‌هایی از تهران اجرا می‌شوند که تاکنون خبری از نمایش در آن منطقه‌ها نبوده است. به یمن ایجاد پلاتوها و سالن‌های خصوصی است که برخی نمایش‌ها امکان اجرا پیدا می‌کنند. با این همه رضا بهبودی چهره شناخته‌شده‌ای در تئاتر ایران به حساب می‌آید و به گواه بازی‌هایی که انجام داده می‌توان به یک نمایش اعتبار کرد و برای دیدن آن وقت گذاشت. نمایش «گفت‌وگوی فراریان» در این شب‌ها در سالن موج واقع در میرداماد اجرا می‌شود. نمایشی که محمد زارعی آن را نوشته و میلاد شجره کارگردانی‌اش کرده است. این نمایش ساعت ۲۰ بر صحنه است.

تجسمی

گزارش فرهیختگان از نمایشگاه مونا امت‌علی

دنیایی از جزئیات در ابعاد کوچک

سمیه باقری| مونا امت‌علی هنرمند جوانی است که نخستین نمایشگاهش را با شکلی تازه از خلاقیت در ابعاد تابلوها و سوژه‌های آن در گالری اُ برپا کرده است. این نمایشگاه که شامل ۱۸ اثر از این هنرمند در ابعاد ۱۰*۱۵ و ۹* ۱۱ است، جذابیت‌های تازه‌ای از دنیای جزئیات را با استفاده از رنگ، اشکال هندسی و صدالبته جزئیات بی‌نهایت به تصویر کشیده است. نقاشی‌ها زنده و گویا هستند، به همین خاطر باور اینکه آثار با مدادرنگی کشیده شده‌اند، در بدو امر بسیار سخت است. امت‌علی که دنیای جزئیات را در زندگی روزمره مهم می‌خواند معتقد است که زندگی سرشار از جزئیاتی است که بدون حضور آنان نگاه ما به دنیای اطراف تغییر می‌یابد. او این ریزبینی‌ها را بخش مهمی از زندگی و درک شگفتی‌های آن می‌داند. نقاشی‌ها ابعاد مختلفی از نگاه هنرمند را دربرمی‌گیرند اما قطعا برای درک عمیق‌تر و واردشدن به دنیای آثار او باید فاصله مخاطبان به تابلوها نزدیک‌تر شود تا جایی که مخاطب احساس کند که انگار درون گودال کوچک جزئیات اثر رها شده است. در این شرایط نگاهی تازه به اپیزودها می‌اندازیم و نکاتی را می‌بینیم که شاید بارها در زندگی روزمره از کنار آن گذشته باشیم.

روایت روزمرگی و فانتزی‌های زنانه با رنگ

ترسیم درهای باز یک کابینت، قسمتی از پرده یک اتاق و ... بخشی از روزمرگی و ترسیم دنیای رئال این هنرمند است که اغلب در فضایی بین سفید و سیاه و خاکستری ترسیم شده است. بخش دیگر آثار امت‌علی اما سرشار از رنگ و اشکال هندسی است که حسی غریب از رویا و فانتزی‌ها در خود دارد. او درباره دلیل انتخاب این رنگ‌ها و حضور اشکال هندسی می‌گوید: «انتخاب رنگ و حتی اشکال هندسی بر اساس نوع کار و حال و هوایی که دارم انجام می‌شود به همین خاطر برخی از کارها کاملا رنگ‌های فانتزی‌گونه در خود دارند. در واقع می‌توان گفت که چنین آثاری بخشی از درونیات، رویاها و حتی فانتزی‌های نگاه مرا به تصویر می‌کشند، نگاهی که این‌بار در جزئیات خیالی و اشکال هندسی زنده می‌شود.»

امت‌علی آثارش را حاصل دقت در دنیای اطراف می‌داند؛ دنیایی که احساس تازه‌ای را در مواجهه با جزئیات به او می‌بخشد. او معتقد است که این توجه به نوعی در او لذت می‌آفریند چرا که از این طریق می‌تواند روایتی کوتاه از زندگی خود را در قابی کوچک‌تر ترسیم کند؛ قابی که به خاطر کوچکی جزئیات را در خود نمود می‌دهد و مخاطب را به نوعی در درک خود غرق می‌کند. او در این‌باره می‌گوید: «شاید تمام آنچه در کارهایم دیده می‌شود به نوعی دنیاهایی است که در درون من شکل می‌گیرد و من آنها را در انزوای درونم تجربه کرده‌ام. در واقع این آثار فضاهایی هستند که من در آنها حضور داشته‌ام و بخشی از آن را به دنیای درونم انتقال داده‌ام. دنیایی که گاهی با فانتزی‌هایم نیز درآمیخته شده است.»

> امت‌علی: چنین آثاری بخشی از درونیات، رویاها و حتی فانتزی‌های نگاه مرا به تصویر می‌کشند، نگاهی که این‌بار در جزئیات خیالی و اشکال هندسی زنده می‌شود

او که کار کردن با ابزارهای سخت چون مدادرنگی، زغال و پاستل را دوست دارد، می‌گوید: «کار کردن با مداد و زمانی که صرف گذاشتن لایه‌های مختلف روی مقوا می‌کنم به من نوعی انرژی مثبت می‌دهد به نحوی که واقعا از کار کردن لذت می‌برم و این اثر است که به هر سمتی که دوست دارد می‌رود و مرا نیز همراه با دنیای شگفتی خود می‌کشاند. به همین دلیل معتقدم ادامه این روش تا زمانی که احساسم آن را دوست دارد، خواهد بود البته ممکن است روزی برسد که احساس کنم درونم به دنبال روش و ابزاری تازه برای بروز است که قطعا به دنبال آن خواهم رفت اما در حال حاضر از کار با مداد در ابعاد کوچک بسیار لذت می‌برم و فکر می‌کنم حالا حالاها روی ابعاد کوچک آثار کار کنم و با همین روش ادامه بدهم.»

نمایشگاه آثار این هنرمند تا ۱۱ اسفند ماه در گالری اُ واقع در خیابان نجات‌اللهی (ویلا)، کوچه خسرو، پلاک ۴۶ ادامه دارد.

کافه کتاب

انتشار «دیده‌بانان» نمایشنامه‌ای فرانسوی با ترجمه خاکی

جنگ با نگاهی طنزآمیز

گروه ادب و هنر| محمدرضا خاکی علاوه‌بر اینکه در دانشگاه تدریس می‌کند کارگردانی تئاتر هم انجام می‌دهد و دستی هم در ترجمه دارد. او نمایشنامه‌هایی را که دوست دارد از زبان فرانسه برمی‌گرداند و برای همین است که این‌بار به سراغ نمایش «دیده‌بانان» رفته است.

نوشته‌ای از پی‌یر روبر لوکلرک، نمایشنامه‌نویسی رادیویی اهل فرانسه است که در سال‌های فعالیتش توانسته جایزه «انجمن نمایشنامه‌نویسان و طراحان نمایش» را به دست آورد. با این همه «دیده‌بانان» تنها اثر نمایشی صحنه‌ای است که او در طول دوران کار حرفه‌ای‌اش نوشته است. او نگاهی طنزآمیز به جهان دور و برش دارد و در این نمایشنامه هم به مساله جنگ پرداخته است. محمدرضا خاکی پیش از اینکه این نمایشنامه را منتشر کند در دی‌ماه امسال این نمایش را در سالن چهارسوی مجموعه تئاترشهر به صحنه برد. اما متن آن، نمایش این روزها توسط انتشارات مروارید چاپ و منتشر شده و در دسترس علاقه‌مندان به هنر نمایش است.

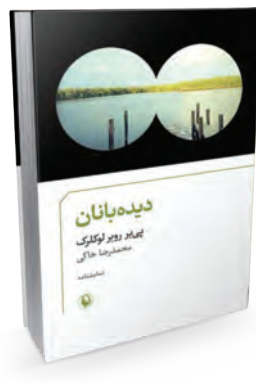

این نمایشنامه دو پرده دارد و هفت شخصیت داستان آن را پیش می‌برند. در بخشی از این نمایشنامه آمده است: «ببینیم اخبار روز از چه قراره. بنا به گزارش بخش آمار، در این پانصد و سیزدهمین روز جنگ، تعداد کشته‌شدگان به پنج میلیون و ۵۸۹ هزار و ۶۷۷ نفر رسیده که به شکلی کاملا منصفانه بین کشورهای شرکت‌کننده در جنگ، تقسیم شده‌اند.»

دیده‌بانان

نویسنده: پی‌یر روبر لوکلرک
مترجم: محمدرضا خاکی
ناشر: مروارید
چاپ اول: ۱۳۹۳

گزارش اول

ادعای امیدوار از سرقت زیست‌محیطی اسکار

برداشتی آشکار از «هفت‌چنار» کیارستمی

گروه ادب و هنر| آن دسته از ایرانی‌هایی که بامداد دوشنبه به وقت ایران، مراسم اسکار ۲۰۱۵ را دیده‌اند، به یاد دارند که لیدی گاگا خواننده آمریکایی برای اجرای یک ملودی از آهنگ‌های موزیکال «آوای موسیقی» در صحنه‌ای ظاهر شد که در آن درخت‌های چنار از زمین سر برآورده و از بلندی سقف هم بالاتر رفته‌اند. به‌طور دقیق مشابه همین صحنه را بازدیدکنندگان از خانه هنرمندان در طبقه دوم شاهدش بوده‌اند که عباس کیارستمی آن را به‌عنوان یک ایده زیست‌محیطی مطرح کرده است.

کارگردانی ایرانی از دور تا دور درخت‌های چنار عکاسی کرده و این عکس‌ها بعد از مونتاژ روی بدنه لوله‌ها چسبانده شده است. با این شگرد است که لوله‌ها فرم درخت به خود گرفته‌اند. در این میان عطاءالله امیدوار معمار و فیلمساز ایرانی و کارگردان فیلم «۱۱ سپتامبرها را در جهان نباید فراموش کرد» هم به یاد برنامه «هفت‌چنار» عباس کیارستمی افتاده است.

او بلافاصله به عباس کیارستمی زنگ می‌زند که در این روزها در اسپانیا به سر می‌برد و ماجرا را برایش تعریف می‌کند. کیارستمی تا عکس‌ها و فیلم مراسم اسکار را ندیده است، حرف امیدوار را

باور نمی‌کند، اما با دیدن صحنه مربوط به اجرای لیدی گاگا این‌طور که امیدوار به هنرآنلاین گفته است، شوکه می‌شود.

حالا امیدوار که در پاریس از نمایشگاه عکس عباس کیارستمی فیلمبرداری کرده، مراسم اسکار را متهم به سرقت از کار عباس کیارستمی کرده است. امیدوار به یاد دارد که از ۱۹ سپتامبر ۲۰۰۷ تا هفتم ژانویه ۲۰۰۸ سانتر پمپیدو بزرگداشتی برای کارگردان مطرح سینمای ایران برگزار کرده است که اثر «هفت‌چنار» کیارستمی در آن به شکلی دیگر اجرا شده بود و درختان بیشتر و انبوه‌تر بوده و آینه‌هایی در اطراف آن گذاشته شده است تا درختان در بی‌نهایت نمایش داده شوند. امیدوار فیلمی در نمایشگاه سانترپمپیدو از این اجرا تهیه کرده است که مردی در میان درختان به دنبال دختری با موهای بافته می‌دود و وقتی موها را به چنگ می‌آورد، از هم باز می‌شوند. با این اوصاف حالا آیا عباس کیارستمی موضوع سرقت لیدی گاگا از ایده‌اش در مراسم اسکار را پیگیری خواهد کرد؟

امیدوار اعلام آمادگی کرده است که اگر کیارستمی موضوع را به دادگاه بکشاند، فیلمی را که از اجرای او در پاریس گرفته است به دادگاه ارائه خواهد کرد. امیدوار البته احتمال دیگری را هم مطرح کرده است: «البته درخت‌های این صحنه بلندتر و لاغرتر بودند و به قول یکی از هنرمندان ممکن است کسی پیش از کیارستمی چنین ایده‌ای را اجرا کرده باشد که در دادگاه مشخص و معلوم خواهند شد. ولی به نظر من بعید است و این طرح آشکارا برداشتی از آثار کیارستمی است.»

گفت‌وگو با محمدعلی مهمان‌نوازان درباره کتاب «بچه دیو خواب است»

نوشتن همیشه ترس دارد

فائزه باقری‌پور| رمان «بچه دیو خواب است» محمدعلی مهمان‌نوازان از داستان به‌هم پیوسته‌ای شکل گرفته است که تشخیص دادن مرز واقعیت و تخیل در آنها دشوار است. زمان، بدون مقدمه تغییر می‌کند و خواننده باید حواسش را شش‌دانگ جمع خواندن کند. نویسنده، شخصیت‌های متفاوتش را در بستر اصلی داستانش در کنار هم قرار داده است و با درهم‌آمیزی خیال و واقعیت آنها را رنگ‌آمیزی می‌کند. مهمان‌نوازان را پیشتر به‌عنوان مترجم می‌شناختیم که ازجمله ترجمه‌هایش می‌توان به «ولاد» کارلوس فوئنتس، «ققنوس» سیلویا تاون ستدوارنر و «بیمار» از مایکل پالمر و «نیروی اراده» از وین دایر اشاره کرد. با او به بهانه انتشار دومین رمان تالیفی‌اش به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

در کارنامه شما ترجمه آثاری از رمان‌نویسان مدرن جهان وجود دارد که هرکدام پیچیدگی‌های خاص خود را دارند. می‌خواهم بدانم رمان «بچه دیو خواب است» به چه اندازه به سلیقه خودتان نزدیک است؟

به حتم سلیقه من چیز دیگری است. قطعا مخاطب به من راهی نشان داد که رمان‌هایم را خطی و براساس سلایق آنها بنویسم. احساس کردم مخاطبان با رمان‌های خطی راحت‌تر ارتباط برقرار می‌کنند تا رمان‌های غیرخطی که نویسنده برای آنها تصمیم بگیرد.

در استفاده از دیالوگ در رمان «بچه دیو خواب است» کمی خساست به خرج می‌دهید.

بعضی اوقات دیالوگ‌ها به نویسندگان کمک می‌کنند تا داستان را پیش ببرند، بعضی اوقات این‌گونه نیست و به روند داستان کمک نمی‌کنند بلکه بیشتر به کار فضاسازی می‌آیند که در این کتاب این‌گونه بود و دیالوگ در پیشبرد روند آن کمکی نمی‌کرد.

نوشتن «بچه دیو خواب است» چقدر زمان برد؟

تقریبا دو ماه و نیم، نزدیک به سه ماه طول کشید. سه ماه هم بازنویسی‌اش کردم. اولین کاری که انجام دادم، داستان را به صورت خطی نوشتم. بعد آن را به انتشارات تحویل دادم که خوشبختانه سریع مجوز گرفت.

برای مجوز گرفتن مشکلی پیش نیامد؟

نه. از نظر من ممیزی‌ها نسبت به گذشته منطقی‌تر شده‌اند.

شما مترجم آثار نویسندگان مطرحی بوده‌اید که مورد توجه مخاطبان ایرانی هم قرار گرفته است. آیا ترس نداشتید که شاید کارهای تالیفی شما برای مخاطب جذاب نباشد؟

من ۱۵ سال ترجمه کردم و بعد به خود اجازه نوشتن دادم. از روز اول که وارد ادبیات شدم، دغدغه نوشتن داشتم، ولی احساس می‌کردم برایم زود است. ترجمه فن و نوشتن هنر است. من این فن را داشتم و در کنار آن سال‌ها رمان می‌خواندم. رمان‌خوان حرفه‌ای هستم. نوشتن، مخصوصا بازخورد آن همیشه برای نویسنده ترس به همراه دارد ولی نگران نیستم، چراکه تمام تلاشم را کردم. رمانم، ماه عسل کار یک مترجم و فردی است که سال‌ها رمان خوانده است.

> تمام نویسندگان خواستار فروش کتاب‌هایشان هستند اما خیلی برای من مهم نیست. دوست دارم رمان‌هایم را مخاطبان جدی ادبیات دوست داشته باشند، حتی اگر تعداد آنها اندک باشند

تا به چه اندازه برای‌تان مخاطب مهم است؟

نه تنها من، بلکه تمام نویسندگان، خواستار فروش کتاب‌هایشان هستند، اما خیلی برای من مهم نیست. دوست دارم رمان‌هایم را مخاطبان جدی ادبیات دوست داشته باشند، حتی اگر تعداد آنها اندک باشند. تنها دوست داشتن آنها برایم مهم است که از خواندن رمان من لذت ببرند.

اگر مخاطب شما اندک باشد، مایوس نمی‌شوید؟

یاد گرفتم توقف نداشته باشم و مایوس نشوم و بدون در نظر گرفتن اینکه چه اتفاقی می‌افتد، ایده‌های درونی خودم را بنویسم. دغدغه‌ام فروش رمان‌هایم نیست. هنوز سلیقه عامه را نمی‌دانم، زیرا گاهی بعضی از کارهایم را که انتظار ندارم به فروش برسد، مخاطبان استقبال خوبی می‌کنند و گاهی هم انتظار استقبال مخاطب را نسبت به کتابی که انتشار کردم دارم اما چنین نمی‌شود.

آیا داستان کتاب «بچه دیو خواب است» ایده ذهنی شما بوده است؟

این داستان بر حسب یک اتفاق واقعی است که من از یک نفر شنیده‌ام که خودش داخل داستان بوده و من خودم را به عنوان راوی وارد داستان کرده‌ام. ولی این اتفاق واقعی، در یکی از شهرهای ایران اتفاق افتاده است و من اسم آن شهر را وارد داستان نکرده‌ام. من سه تا چهار داستان را که شنیده‌ام در این کتاب با هم ترکیب کرده‌ام و در کنار آن خودم هم یکسری مطالب به آن اضافه کردم.

آیا تمایل دارید به کار ترجمه بپردازید یا نویسندگی را ادامه می‌دهید؟

فعلا دغدغه من نویسندگی است. سال‌ها چند ایده همراه من بوده است. می‌خواهم آنها را پیاده کنم. فعلا روی ترجمه نظری ندارم، ولی اگر کتابی پیشنهاد شود و خیلی سلیقه‌ام را جذب کند، حتما ترجمه خواهم کرد.

سینما

بابک حمیدیان در حاشیه اکران «رستاخیز» در جشنواره دینی رویش

بیایید رایزنی کنیم که این فیلم به نمایش دربیاید

گروه ادب و هنر| نمایش فیلم سینمایی «رستاخیز» احمدرضا درویش در جشنواره سی و دوم با واکنش‌های مختلفی روبه‌رو شد و اکران این فیلم را در هاله‌ای از ابهام فروبرد. در حالی که چندین بار حجت‌الله ایوبی اعلام کرد که این فیلم مشکلی برای نمایش ندارد و با علمای دینی نیز برای برطرف شدن مشکلات احتمالی‌اش رایزنی شده است، «رستاخیز» همچنان اکران عمومی نشده است. مناسبت محرم نیز که قرار بود این فیلم در آن اکران شود، گذشت و حالا نهمین جشنواره فیلم کوتاه دینی رویش فرصتی دوباره برای چند اکران محدود و جشنواره‌ای برای آن به وجود آورده است.

اکران این فیلم با حذف شش دقیقه صورت گرفته است که پیش از این نیز وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از حذفیاتی درباره آن برای امکان نمایش عمومی گفته بود. پس از نمایش این فیلم در نخستین روز از جشنواره دینی رویش است که بابک حمیدیان بازیگر آن اکران «رستاخیز» را منوط به شرایط هموارتری می‌داند: «بیاید رایزنی کنیم

که این فیلم به نمایش دربیاید، امیدوارم این فیلم هر چه زودتر در یک شرایط مساعد اکران عمومی شود. من با فیلم سینمایی «رستاخیز» و «چ» سیمرغ بلورین بهترین بازیگری را گرفتم و از این جهت فیلم‌ها برایم بسیار باارزش هستند.»

حمیدیان که این شب‌ها در سریال پرمخاطب «گذر از رنج‌ها» بازی می‌کند، درباره بازی‌اش در «رستاخیز» می‌گوید: «بازی در دو نقش یزید و عبیدالله ابن‌زیاد در فیلم «رستاخیز» مسئولیت بسیار سنگینی بود؛ نقش‌هایی به‌شدت سخت که وقتی حتی به آنها فکر می‌کنم تپش قلبم زیاد می‌شود. این شرایط فقط به دلیل اعتماد احمدرضا درویش برایم به وجود آمد؛ گرچه محسن موسوی به‌عنوان طراح گریم در اجرای این نقش به من کمک کرد. البته این نکته را باید بگویم که اصلا قرار نبود در دو نقش بازی کنم و در زمان فیلمبرداری این تصمیم گرفته شد. باید بگویم که اگر تفاوتی بین این دو نقشی که بازی کردم وجود دارد، بخش زیادی از آن به دلیل کارگردانی احمدرضا درویش است. زمانی که موظف می‌شویم در نقش‌های متفاوت بازی کنیم باید از تمام ابزارهای موجود استفاده کنیم. اجماع تمام داشته‌هایم مخصوصا تجربه، در وجودم یک انفجار محیطی را به وجود می‌آورد که باعث می‌شود نقش متفاوتی را بازی کنم.» احمدرضا درویش نیز در حاشیه این نمایش ترجیح داده است همچنان حرفی نزند و به همین اکتفا کند که: «موضع من برابر این فیلم فقط سکوت است.»

کافه گالری

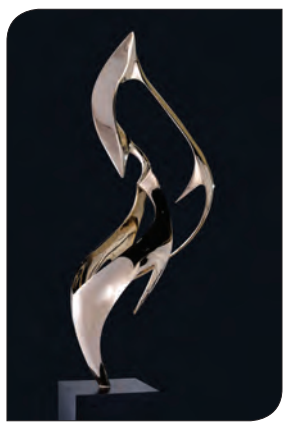

قدرت استیلی

گروه ادب و هنر| فردا عصر مجال خوبی است برای گالری‌گردی در تهران و یکی از پیشنهادها برای گالری گردی بازدید از مجسمه‌های مسعود اخوان جم در گالری اصلی فرهنگسرای نیاوران است که عصر جمعه هشتم اسفند رونمایی می‌شود. در این گالری مجسمه‌هایی در ابعاد بزرگ با فرم‌هایی که در مرزی میان انتزاع و فیگوراتیو در حرکت هستند، به نمایش درمی‌آید.

اخوان جم عنوان «قدرت» را برای این نمایش انفرادی مجسمه‌هایش انتخاب کرده است و مجسمه‌هایی با تکنیک استیل و در ابعاد بزرگ در آن به نمایش گذاشته است که با نوعی نوآوری در فضای مجسمه‌سازی ایران همراه است. اخوان جم با این مجسمه‌ها که از ماده استیل ساخته شده است، روایتی آبستره و پیکره‌تراشی را برای بازگویی قدرت در زندگی روزمره انتخاب می‌کند.

چهره‌ها

سینما

مهدی عسگرپور

گروه ادب و هنر| بعد از اینکه مهدی فخیم‌زاده جای سیروس مقدم را برای سریال نوروزی شبکه یک گرفت، اعلام شد که سریال ماه رمضانی این شبکه به مقدم سپرده شده است.

حالا گفته می‌شود که مقدم برای این مناسبت نیز یک رقیب جدی پیدا کرده است. این خبر را محمد احسانی مدیر شبکه اول سیما هنگام بازدید از لوکیشن فیلمبرداری سریال «تعبیر وارونه یک رویا» فریدون جیرانی اعلام کرده است و تصمیم‌گیری درباره انتخاب یکی از این دو گزینه را به اداره کل نمایش سیما مربوط دانسته است.

گفته می‌شود سریال عسگرپور گزینه جدی‌تری برای مناسبت ماه مبارک رمضان است با این احوالات است که به نظر می‌رسد دوره‌ای که سیروس مقدم به فاصله اندکی مهم‌ترین مناسبت‌های تلویزیون را در اختیار داشت، سپری شده است و اوضاع برای او اندکی تغییر کرده است.

موسیقی

محمدرضا لطفی

گروه ادب و هنر| تجلیل از نیم قرن فعالیت محمدرضا لطفی بهانه‌ای است تا گروه موسیقی «نهفت» به سرپرستی جهانشاه صارمی کنسرتی را برای اجرا در تالار وحدت در ۸ اسفند تدارک ببینند.

این کنسرت از سه بخش تشکیل شده است و اجرای قطعات توسط اعضای نسل سوم گروه «نهفت» و همزمان با هجدهمین سال تاسیس‌شان خواهد بود. اجرای مقدمه «تصنیف کاروان شهید» محمدرضا لطفی و ضربی اصفهان محمدرضا لطفی از جمله برنامه‌های این گروه خواهد بود.